

حذف پروگراسی و پرداخت سریع تسهیلات حمایتی

به بنگاه‌های خرد با سامانه‌های بر خط

تسهیلات حمایت از تولید هدفمند می شود

ارسلان محمدی، کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با «جوان»: یکی از مهم‌ترین اهداف طرح‌های حمایتی، تسریع در پرداخت تسهیلات و اطمینان از دریافت به‌موقع آن است

یکی کارشناس اقتصادی معتقد است در شرایط کنونی اقتصادی و پس‌جنگ، یکی از اولویت‌های اصلی سیاستگذاری دولت، حفظ سطح اشتغال و جلوگیری از تعدیل نیروی کار در بنگاه‌های کوچک و متوسط است. این بنگاه‌ها به عنوان رکن اصلی تولید و اشتغال در اقتصاد، در صورت حمایت مناسب، می‌توانند نقش کلیدی در تثبیت اقتصاد ملی ایفا کنند. در این راستا، طرح‌های حمایتی دولت، به ویژه اعطای تسهیلات سسریع و هدفمند، باید به گونه‌ای طراحی و اجرا شوند که کمترین بروکراسی و بیشترین اثربخشی را داشته باشند.

■ ■ ■

یکی از مهم‌ترین آسیب‌های نظام حمایت مالی از کسب‌وکارها، سنگینی و پیچیدگی دیوان‌سالاری است. در بسیاری از موارد، صاحب یک بنگاه خرد برای دریافت تسهیلات حمایتی ناچار است از چندین نهاد مختلف استعلام بگیرد، مدارک متعددی ارائه کند، ضامن‌های دشوار تهیه کند و هفته‌ها یا ماه‌ها در انتظار تأیید بماند. این روند نه‌تنها هزینه زمانی و روانی زیادی بر متقاضی تحمیل می‌کند، بلکه در عمل بسیاری از بنگاه‌ها از بگیری منصرف می‌سازد. در اقتصاد امروز، زمان یک عامل حیاتی است و تأخیر در توزیع نقدینگی می‌تواند به معنای از دست رفتن مشتری، توقف چرخه تولید، یا ناتوانی در پرداخت حقوق و خرید مواد اولیه باشد. بنابراین، بروکراسی در حوزه تسهیلات حمایتی، صرفاً یک مشکل اداری نیست، بلکه مانعی جدی برای بقای تولید و اشتغال محسوب می‌شود.

در چنین شرایطی، سامانه‌ای که اخیراً وزارت اقتصاد با عنوان «کات» رونمایی کرده است، می‌تواند نقش مهمی در اصلاح فرایندها و کاهش موانع ایفا کند. اگر این سامانه به‌درستی طراحی و اجرا شود، می‌تواند به به‌گاه واحدی برای ثبت درخواست، بررسی شرایط، اولویت‌بندی متقاضیان و پیگیری وضعیت تسهیلات تبدیل شود. مزیت اصلی چنین سامانه‌ای این است که نیاز به مراجعه‌های حضوری و مکاتبات تکراری را کاهش می‌دهد و مسیر ارتباط بین بنگاه و نهادهای حمایتی را شفاف‌تر می‌کند. در واقع، «کات» می‌تواند ابزار گذار از نظام سنتی به یک سازوکار هوشمند، سریع و داده‌محور باشد. پرداخت سریع تسهیلات حمایتی، فقط کمک مالی به یک واحد اقتصاد نیست، بلکه یک سیاست ضد رکود و اشتغال‌زا است. وقتی بنگاه خرد در زمان مناسب منابع لازم را دریافت کند، می‌تواند مواد اولیه بخرد، حقوق کارکنان را پرداخت کند، سفرهای جاری را تکمیل کندو از تعطیلی یا کاهش فعالیت جلوگیری نماید. این یعنی حفظ شغل، حفظ تولید و حفظ گردش پول در اقتصاد محلی. از سوی دیگر، وقتی فرایند دریافت تسهیلات شفاف و سریع باشد، اعتماد فعالان اقتصادی به دولت و نهادهای حمایتی افزایش می‌یابد. این اعتماد خود یک سرمایه مهم است که در آینده نیز مشارکت و همکاری بنگاه‌ها را بیشتر می‌کند. در مقابل، تأخیر و بی‌نظمی در پرداخت‌ها نه‌تنها بنگاه را متضرر می‌کند، بلکه پیام منفی به کل بازار می‌دهد و نشان می‌دهد حمایت دولتی در لَحظه بحرانی قابل اتکانش نیست.

بنابراین اهمیت راهبردی سامانه «کات» در تحول نظام حمایتی کشور و تضمین اشتغال پایدار و همکاری بروکراسی تسریع در پرداخت و افزایش شفافیت در تسهیلات پرداختی شبکه بانکی، زمینه‌ساز جلوگیری از تعدیل نیروی کار و حمایت ویژه از بنگاه‌های خرد و متوسط پس از جنگ خواهد بود.

رسانه‌شنواری جوان

■ نقش ظرفیت بانک‌های دولتی در پرداخت تسهیلات حمایتی به تولید

در همین رابطه، ارسلان محمدی، کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با «جوان» اشاره به اهمیت بکارگیری ظرفیت بانک‌های دولتی در پرداخت تسهیلات حمایتی به تولید گفت: سامانه «کات» به عنوان یک ابزار نوین و کارآمد، می‌تواند در تحقق این اهداف نقش محوری ایفا کند و باعث تحول در فرایندهای حمایتی بانکی شود.

وی افزود: یکی از مهم‌ترین راهکارها برای تسریع پرداخت تسهیلات، حذف استعلام‌های زائد و تکراری است. در بسیاری از فرایندهای فعلی، یک بنگاه خرد باید اطلاعاتی را بارها به نهادهای مختلف ارائه دهد، در حالی که همین داده‌ها در سامانه‌های رسمی کشور وجود دارد یا قابل بازیابی است. اگر سامانه «کات» بتواند با پایگاه‌های اطلاعاتی مالیاتی، بیمه‌ای، بانکی و صنعتی ارتباط مؤثر برقرار کند، بسیاری از مراحل را می‌توان به‌صورت خودکار انجام داد. به جای آن که از متقاضی خواسته شود هر بار اسناد جدیدی بارگذاری کند، سیستم می‌تواند با تکیه بر داده‌های موجود اعتبارسنجی اولیه را انجام دهد و تنها در موارد خاص، مدارک تکمیلی بخواهد. این تغییر ساده اما بسیار مهم، می‌تواند زمان رسیدگی را از هفته‌ها به روزها یا حتی ساعت‌ها کاهش دهد. در واقع، اعتماد به داده جایگزین بی‌اعتمادی اداری می‌شود و همین امر، سرعت و کارآمدی حمایت را به‌طور چشمگیری بالا می‌برد.

این کارشناس اقتصادی با اشاره به اثربخشی تسهیلات حمایتی با پرداخت سریع و بدون بروکراسی آن، خاطر نشان کرد: یکی از چالش‌های مهم در اجرای برنامه‌های حمایتی، تضمین عدالت و اثربخشی توزیع منابع است. سامانه «کات» با قابلیت ثبت و ارزیابی دقیق درخواست‌ها، می‌تواند نقش مهمی در جلوگیری از تخلفات و تبعیض داشته باشد. با استانداردسازی فرایندها و اتوماسیون کامل، امکان نظارت بر عملکرد بانک‌ها و نهادهای مرتبط افزایش می‌یابد و اطمینان حاصل می‌شود که منابع مالی صرفاً در جهت حمایت واقعی بنگاه‌های نیازمند و پایدار مصرف می‌شود. این سامانه همچنین با فراهم کردن شفافیت در فرایندها، اعتماد عمومی به سیاست‌های حمایتی دولت را تقویت می‌کند.

محمدی اضافه کرد: سامانه «کات» با قابلیت ثبت و پیگیری وضعیت کارگاه‌ها و کارگران، امکان ارزیابی مستمر و دقیق را فراهم می‌کند. به عنوان نمونه، در طرح حمایت از عدم تعدیل نیرو، پس از پایان مهلت تعیین‌شده، سامانه می‌تواند با تحلیل داده‌ها، وضعیت کارگاه‌ها را ارزیابی و نرخ بازپرداخت وام‌ها را براساس آن تنظیم کند. این رویکرد انگیزه‌ای برای بنگاه‌ها ایجاد می‌کند که در حفظ و نگهداری نیروی کار خود کوشا باشند و در نتیجه، پایداری اشتغال در کشور تضمین می‌شود.

وی در پایان گفت: یکی از مهم‌ترین اهداف طرح‌های حمایتی، تسریع در پرداخت تسهیلات و اطمینان از دریافت به‌موقع آن است. چنین سامانه‌ای با طراحی فرایندهای مبتنی بر استعلام برخط و خودکار، امکان تأیید سریع و زیر یک هفته‌ای درخواست‌ها را فراهم می‌کند. این ویژگی به خصوص در شرایط بحران‌ها و نیازهای فوری، نقش حیاتی دارد و می‌تواند مانع از توقف فعالیت‌های تولیدیدی و کاهش اثرات منفی بر اشتغال شود. همچنین این سامانه با کاهش نیاز به مراجعات حضوری و کاهش زمان انتظار، تجربه کاربری متقاضیان را بهبود می‌بخشد و اعتماد آنان را به سیستم حمایتی افزایش می‌دهد.

بیش از یک ماه از محاصره در بایه رژیم امریکا علیه ایران می‌گذرد. در این مدت تجارت ریلی ایران و چین سه برابر شده، پاکستان یک مسیر ترانزیتی جدید با ایران راه‌اندازی کرده است و مجوز عبور کالاهای کشورهای ثالث از طریق خاک این کشور به مقصد ایران را می‌دهد و نخست‌وزیر عراق هم اداره گمرک‌های مناطق شمالی، مرکزی، غربی، جنوبی، اداره گمرک بصره‌واهی و گمرک فرودگاه بین‌المللی بغداد را موظف کرده‌است تا حمل‌ونقل ترانزیت و بارگیری مجدد کالاهسا با ایران را فعال کنند. این اقدام، امیدواری فعالان اقتصادی به بهبود روابط تجاری با مهم‌ترین شرک اقتصادی ایران را افزایش داده‌است. در طول سالهای گذشته مشکلات قانونی ترانزیتی در این مسیر وجود داشته است، اما اکنون با توجه به گسترش همکاری‌ها، مسئله ترانزیت میان ایران و عراق در موعف شده است. ■ ■ ■

از مجموع تجارت ۱۲۰ میلیارد دلار کل کشور در سال ۱۴۰۳، بیش از ۱۲/۵ میلیارد دلار آن از مرزهای عراق اتفاق افتاده است. به این معنی که عراق در این سال سهم ۶/۹ درصدی از کل تجارت خارجی کشور را در اختیار داشته است. همچنین از مجموع ۵۷/۸۲

گزارش ۳

حسام کمالی

با تصمیم جدید عراق، تمام مرزهای مشترک دو کشور برای ترانزیت کالا در نظر گرفته شد

بازتعریف مسیرهای ترانزیتی با مهم‌ترین شریک زمینی

عراق در اقدامی جدید، رویه‌های گمرکی و ترانزیت کالا با ایران را تسهیل کرده‌است که همکاری‌های اقتصادی دو کشور را از سطح تجاری به سطح زیرساختی و لجستیکی می‌برد

گزارش یک

سعیده زمانی

میلیارد دلار صادرات کل کشور در سال ۱۴۰۳، برابر ۱۱/۹۴ میلیارد دلار به مقصد عراق صادر شده‌است. به این ترتیب یعنی بیش از ۲۰درصد صادرات کشور به مقصد عراق بوده‌است. طی سال‌های گذشته مشکلات متعددی در فرایندهای تجاری دو کشور بوده و حالا با توجه به اهمیت مضاعف مرزهای زمینی ایران در شرایط محدودیت‌های دریایی، جریان ترانزیت کالا میان دو کشور فعال شده‌است. بر این اساس، گمرک‌های عراق موظف شده‌اند، رویه ترانزیت کالا با ایران را فعال کنند و این اقدام در چارچوب اجرای کنوانسیون بین‌المللی تیر (TIR) انجام شده‌است. عراق از سال ۲۰۲۱ به کنوانسیون تیر پیوسته و برای اجرای آن نیز یک مؤسسه ضامن ایجاد کرده‌است. این مؤسسه آموزش دیده و اکنون امکان اجرای رویه ترانزیت در مرزهای عراق فراهم شده‌است. فعالان بازرگانی امیدوارند طی ۴۵روز آینده میزان استفاده از این مسیر مشخص‌تر شود و شرکتهای حمل‌ونقل ایرانی، عراقی و همچنین کشورهای آسیای مرکزی بتوانند از این ظرفیت برای جابه‌جایی کالا استفاده کنند.

■ توسعه ترانزیت از ۳ مرز به ۷ مرز مشترک

پیش از این، امکان ترانزیت کالا میان ایران و عراق از طریق سه مرز مشترک فراهم بود، اما با مصوبه

■ فرصتی برای شرکتهای حمل‌ونقل بین‌المللی ایرانی و عراقی

چهاربخش سنتجلی شیرازی، دبیر کل اتاق مشترک ایران عراق و با تأکید بر توسعه بندر فاو و چشم‌انداز تقویت این اقدام در واقع تمدید و توسعه مصوبه‌ای است که قرار بود در پایان سال ۲۰۲۵ منقضی شود، اما با درخواست مطرح‌شده از نسوی مقامات دو کشور و موافقت نخست‌وزیر عراق، این رویه ادامه پیدا کرده و گسترش یافته‌است. ایران با عراق از طریق استان‌های آذربایجان غربی (کیله سردشت- تمرچین)، استان ایلام (مرز مهران- زرزیاطیه عراق)، کردستان (باشماق- سیراند)، کردمشاه (خسروی- پرویزخان) و خوزستان (چذابه- شلمچه) از طریق گذرگاه‌های مرزی هم‌مرز است. در همین بندر ام‌القصر و بندر فاو از بندر مهم کشور عراق هستند. بندر ام‌القصر بزرگ‌ترین بندر عراق در استان بصره در منطقه ام‌القصر در نزدیکی مرز عراق و کویت است. بندر ام‌القصر یکی از بهترین بندر عراق است که بخش مهمی از کرانه خلیج فارس را در مجاورت عراق کنترل می‌کند. پروژه بندر فاو نیز که با مشارکت کشورهای مختلف در این پروژه انجام شده است.

به گفته دبیر کل اتاق مشترک ایران و عراق، در صورت بهره‌برداری از فازهای جدید این بندر که پیش‌بینی برای شرکتهای حمل‌ونقل بین‌المللی ایرانی و عراقی باشد و حتی امکان ترانزیت کالا از بندر عراق به سمت کشورهای حوزه CIS و آسیای میانه را فراهم کند. دبیر کل اتاق مشترک ایران و عراق همچنین به توسعه زیرساخت‌های بندری عراق اشاره کرد و گفت: بندر فاو در حال توسعه‌است و حدود ۵میلیارد دلار سرمایه‌گذاری در دست اجراست، شامل ساخت ۹۰اسکله از جمله ۵۰اسکله برای کانتینر، ۱۲ اسکله برای محموله‌های عمده و تعداد دیگری برای اسکله‌های نفتی با ظرفیت ۲ کل میلیون کانتینر در سال است.

با پرداخت تسهیلات خرد حمایتی انجام می‌شود:

بازدارندگی در شبکه برق با توسعه مزرعه‌های خورشیدی

حجم وام‌های اشتغال مددجویان در قوانین بودجه سنواتی برای حمایت از اقشار آسیب‌پذیر در بودجه ۱۴۰۵ بالغ بر ۶۰ هزار میلیارد تومان برآورد می‌شود

وی افزود: مددجویان به دلیل نداشتن زمین‌های کوچک یا پشت‌بام خانه‌های روستایی و شهری، بهترین گزینه برای مشارکت در ایس‌ن طرح ملی هستند. با پرداخت وام اشتغال، آنها می‌توانند بتل‌های خورشیدی نصب کرده و برق تولیدی خود را به تعرفه تضمینی به شبکه سراسری بفروشند. این کار نه‌تنها یک شغل پایدار و با درآمد ماهیانه قابل قبول ایجاد می‌کند، بلکه هر خانه را به یک نیروگاه کوچک تبدیل می‌کند که در صورت حملات سایبری یا موشکی به نیروگاه‌های بزرگ، بخشی از نیاز شبکه را تأمین می‌کند.

حیدریان تأکید کرد: به این ترتیب، وام اشتغال مددجویان از یک ابزار صرفاً حمایتی به یک راهبرد بازدارندگی ملی تبدیل می‌شود. تعیین سهمیه برای هر بانک در این زمینه از این جهت حیاتی است که منابع وام اشتغال یکی از معدود منابع بانکی با نرخ سود پایین و دسترسی آسان است. اگر این منابع به صورت هدفمند و با ابلاغ سهمیه دقیق به بانک‌ها اختصاص یابد، می‌توان صف انتظار چند صد هزار نفری مددجویان را حذف کرد و ظرف یک تا دو سال، هزاران مگاوات برق خورشیدی پراکنده به ظرفیت تولید کشور اضافه کرد. این دستاورد بدون فشار به بودجه عمومی و صرفاً با هدایت صحیح تسهیلات بانکی ممکن خواهد بود.

وی در پایان گفت: باید تأکید کرد که جنگ تنها میدان نبرد با سلاح نیست؛ جنگ امروز ایران، جنگ اقتصادی و انرژی است. هر بتل خورشیدی که با وام اشتغال روی پشت‌بام خانه یک مددجو نصب می‌شود، نه‌تنها یک شغل ایجاد می‌کند، بلکه یک سلاح بازدارنده در برابر تهدید دشمن است. از این رو، تعیین سهمیه بانکی برای وام اشتغال مددجویان را نباید یک اقدام معمول بودجه‌ای تلقی کرد، بلکه بخشی از پازل کلان «دفاع اقتصادی ملی» در برابر تهاجم ترکیبی دشمنان انقلاب اسلامی است. مجلس شورای اسلامی، دولت و بانک مرکزی باید با نگاه راهبردی و جهانی، اقدام را در اولویت نخست برنامه‌های خود در سال ۱۴۰۵ قرار دهند.

می‌گیرند. تورم ناشی از افزایش هزینه‌های دفاعی، اختلال در زنجیره تأمین و کاهش فعالیت‌های اقتصادی، نخستین و سنگین‌ترین ضربه را به معیشت خانواده‌های کم‌درآمد وارد می‌کند. مددجویان کمیته امداد و بهزیستی که عمدتاً سرپرستان خانوارهای فاقد شغل پایدار یا دارای معلولیت و بیماری‌های خاص هستند، در این شرایط بیش از پیش به حمایت نیاز دارند. پرداخت وام اشتغال به این گروه، نه‌تنها آنان را از حالت وابستگی به کمک‌های بلاعوض خارج می‌کند، بلکه با ایجاد یک منبع درآمد پایدار، قدرت خرید آنان را افزایش داده و از فشار بودجه عمومی دولت می‌کاهد.

این کارشناس اقتصادی ادامه داد: نکته مهم آن است که بسیاری از مددجویان دارای مهارت‌های فنی و حرفه‌ای در زمینه‌های مختلف مانند دامداری، تجربه عملی در صنایع دستی و خدمات هستند. آنچه آنان را از ورود به بازار کار بازمی‌دارد، نبود سرمایه اولیه است. یک وام اشتغال با شرایط مناسب می‌تواند این حلقه مفقوده را تکمیل کند و زمینه‌ساز ایجاد هزاران کسب‌وکار خرد و خانگی شود که در شرایط جنگی، به دلیل پراکندگی و انعطاف‌پذیری، مقاوم‌ترین نوع بنگاه‌های اقتصادی در برابر شوک‌های خارجی محسوب می‌شوند. بنابراین، اختصاص سهمیه مشخص به هر بانک، تضمین می‌کند منابع وام‌دهی از مسیر خود منحرف نشده و به دست متقاضیان واقعی برسد.

حیدریان در رابطه با در دسترس‌ترین منابع بانکی برای استفاده جهت توسعه برق خورشیدی در کشور گفت: یکی از خلافت‌ترین و در عین حال ضروری‌ترین کاربردهای وام اشتغال مددجویان در شرایط فعلی، جهت‌دهی آن به سمت ایجاد نیروگاه‌های خورشیدی اختصاص سهمیه مشخص به هر بانک، به تهدید جدی دشمن صهونیستی- امریکایی نسبت به زیرساخت‌های متمرکز تولید برق مانند نیروگاه‌های حرارتی و سد‌ها، کشور نیازمند یک شبکه برق غیرمتمرکز و مقاوم است. مزرعه‌های خورشیدی کوچک در پشت‌بام منازل و زمین‌های حاشیه شهرها و روستاها می‌توانند این نقش حیاتی را ایفا کنند.

۶۰ هزار میلیارد تومان (۶۰ همت) برآورد می‌شود. نکته حائز اهمیت آن است که بخش عمده مددجویان دارای زمین‌های کوچک روستایی یا پشت‌بام خانه‌های شهری و روستایی هستند که مکان مناسبی برای نصب بتل‌های خورشیدی است. با هدایت این منابع به سمت ایجاد مزرعه‌های خورشیدی کوچک و متوسط با نصب بتل روی پشت‌بام منازل مددجویان، هم‌زمان دو هدف حیاتی محقق می‌شود: نخستین هدف ایجاد اشتغال پایدار و درآمدزایی برای نیازمندترین اقشار جامعه است که آنان را از چرخه فقر و وابستگی خارج می‌کند؛ دومین هدف نیز افزودن هزاران مگاوات برق پراکنده و مقاوم به شبکه سراسری است که امنیت انرژی کشور را در برابر تهدیدات دشمن تضمین می‌نماید. به عبارت دیگر، هر ریل از این وام‌ها که صرف خرید بتل خورشیدی می‌شود، یک سرمایه‌گذاری دوگانه در رفاه اجتماعی و بازدارندگی ملی است.

■ منابع حمایتی ویسزه در بودجه ۱۴۰۵ برای

توسعه تولید برق خورشیدی

حسین حیدریان، کارشناس انرژی، در رابطه با اهمیت توسعه ظرفیت برق خورشیدی کشور با تسریع در پرداخت وام‌های خرد حمایتی مورد استفاده در این